

μειώματα νά μᾶς συνεφέρει ἀπό τήν ἀδιαφορία μας πρὸς τίς Παραδόσεις, ἀλλά ἔγκειται στὸν κάθε κληρικό καί λαϊκό. Πρωτίστως τό κατά πόσο δηλαδή ὁ καθένας ἀπό ἐμᾶς προσπαθεῖ νά παραμείνει ὀρθόδοξος καί πιστός στίς Παραδόσεις τῶν Πατέρων μας. Κι ἔπειτα κατά πόσο εἴμεθα ἔτοιμοι νά μὴν ἐφαρμόζουμε αὐτό πού ἐμεῖς νομίζουμε ὅτι εἶναι σωστό, ἀλλά αὐτό πού ὀρίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας.

Πότε γίνονται καὶ πότε ὄχι μνημόσυνα;

Ἐπάρχουν καθορισμένες ἀπό τήν Ἐκκλησία Ἑορτές, κατά τίς ὁποῖες δέν τελοῦνται μνημόσυνα. Ἀπό τό Σάββατο τοῦ Λαζάρου μέχρι καί τήν Κυριακή τοῦ Θωμᾶ. Κατά τίς ἑορτές: τῆς Περιτομῆς τοῦ Κυρίου, τῶν Θεοφανείων, τῆς Ὑπαπαντῆς, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, τῆς Μεσοπεντηκοστῆς, τῆς Ἀναλήψεως, τῆς Πεντηκοστῆς, τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς Μεταμορφώσεως, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου, τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, τῶν Χριστουγέννων καί, τέλος, τήν ἡμέρα πού πανηγυρίζει ὁ Ναός.

Στά παραπάνω πρέπει νά ἐπισημειώσουμε ὅτι σὰ παλαιὰ τυπικά ἀπαγορευόταν ρητῶς ἡ τέλεση μνημοσύνων κατὰ τήν ἡμέρα τῆς Κυριακῆς, ἀφοῦ κάθε Κυριακή ἑορτάζουμε τήν Ἀνάσταση. Γιά τὸ θέμα αὐτὸ δημιουργήθηκαν κατὰ τὸν 18ο αἰῶνα ταραχὲς στὸ Ἅγιον Ὅρος, πού σχετίζονταν μὲ τὸ λεγόμενο «κολληβαδικὸ κίνημα».

Διαρκῆς μαρτυρία γιὰ τήν τέλεση τῶν μνημοσύνων κατὰ τήν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου καὶ ὄχι τῆς Κυριακῆς, ἀποτελεῖ τὸ συναξάριο τοῦ πρώτου ψυχосαββάτου, τὸ ὁποῖο περιλαμβάνεται στὸ ἐν χρήσει βιβλίον τοῦ Τριωδίου, στὸ ὁποῖο γράφει: «*Ἐν Σαββάτῳ δὲ ἀεὶ τὴν τῶν ψυχῶν μνεῖαν ποιούμεθα...*». Αὐτὴν τὴν φράση τοῦ συναξαρίου σχολιάζει ὁ ἅγ. Νεκτάριος στὸ ἔργο του «*Περὶ ἀθανασίας ψυχῆς καὶ Ἱερῶν Μνημοσύνων*» λέγοντας, ὅτι γιὰ ἐμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς ἡμέρα καταπαύσεως εἶναι ἡ Κυριακή καὶ ὄχι τὸ Σάββατο.

Ι Ε Ρ Ο Σ Ν Α Ο Σ Κ Ο Ι Μ Η Σ Ε Ω & Α Γ Ι Ο Ε Φ Θ Α Ο Ι Δ Ο Κ Ο
Δ.Ε. Α Γ Ο Τ Ε Φ Α Μ Ο Υ Τ Ι Κ Η Σ

Η ΟΡΘΗ (ΟΡΘΟΔΟΞΗ) ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΑΣ ΣΤΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Πῶς γίνεται ἡ προετοιμασία τοῦ μνημοσύνου;

Ποιά ἡ σημασία τῆς ἐξομολογήσεως καὶ τῆς θείας κοινωνίας;

Ἀγαπητοὶ μας ἐνοριῖτες, χρειάζεται μιὰ ἐπιστροφή στὴν παράδοση πού συνίσταται στὴ γνώση τῶν τελουμένων κατὰ τὰ μνημόσυνα καθὼς καί στὴν ὠφέλεια πού πρέπει κι ἐπιβάλλεται νά κομίζουν πρωτίστως οἱ μὲν κεκοιμημένοι μας ἀπὸ αὐτά, δευτερευόντος δὲ καί οἱ ἐπιτελοῦντες αὐτά.

Στὰ παραπάνω πρέπει νά τονίσουμε καί τὴ σημασία τῆς συμμετοχῆς τῶν συγγενῶν των κεκοιμημένων στὴ Θεία Εὐχαριστία, ἡ ὁποία συνδέεται ἄρρηκτα μὲ τὸ μυστήριο τῆς μετανοίας.

Δυστυχῶς, συνηθίζεται σήμερα πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς μας ὅταν πρόκειται νά τελέσουν τὸ μνημόσυνο συγγενῶν τους, νά μὴν προσέρχονται ἀπὸ νωρὶς στὸ ναό, ὅπου τελεῖται τὸ μνημόσυνο ἀλλὰ νά παρίστανται τὴν τελευταία στιγμή πού θά διαβαστεῖ μόνο το δικό τους μνημόσυνο. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο παραβλέπεται ἕνας βασικὸς παράγοντας πού ὀρίζει ὅτι ἡ τέλεση τοῦ μνημοσύνου συνδέεται ἄρρηκτα μὲ τὴν προσφορά τῆς ἀναμιάκτου Εὐχαριστίας ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν κεκοιμημένων. Αὐτὸ πάλι ἔχει σάν προϋπόθεση ὅτι τὸ μνημόσυνο πρέπει νά συνδυάζεται μὲ προσευχὴ καί προετοιμασία, γιὰ τὴν κοινωνία τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή κοινωνία τοῦ Ποτηρίου μέσα στὸ ὁποῖο συννευρίσκειται ἡ ἀληθινὴ κοινωνία τῶν ζώντων καί τῶν κεκοιμημένων ἐν ὀνόματι τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ μας. Ὅταν λοιπὸν ἔχουμε μνημόσυνο, ὀφείλουμε κυρίως γιὰ τὸν κεκοιμημένο μας νά βρισκόμαστε ἀπὸ νωρὶς στὸ ναό, νά προσευχοῦμαστε ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ καθ' ὅλη

τή διάρκεια τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας καί ὅπωςδήποτε νά συμμετέχουμε σ' αὐτό, ἀφοῦ νωρίτερα ἔχουμε μετανοημένα ἔξομολογηθεῖ. Ἀκόμη καί οἱ φίλοι καί γενικότερα οἱ προσκεκλημένοι στά μνημόσυνα ὀφείλουν νά καταθέσουν ὡς προσφορά τήν προσευχή τους, γιά τήν ἀνάπαυση τοῦ κεκοιμημένου φίλου τους.

Σήμερα συνηθίζουν πολλοί νά περιμένουν ἔξω ἀπό τό ναό, μέχρι νά φθάσει ἡ ὥρα νά ἀρχίσει ἡ ἀκολουθία τοῦ μνημόσυνου. Ὄταν δέ ἀρχίσει τό μνημόσυνο παρατηρεῖται ἕνας στιγμιαίος συνωστισμός, ποιός θά πρωτοβρεθεῖ πιό κοντά στό κόλλυβο καί ἰδιαίτερος πιό κοντά στά συγγενικά πρόσωπα τοῦ κεκοιμημένου, γιά νά δεῖξει ὅτι εἶναι συνεπής σ' αὐτήν τήν ἐκδήλωση συμπαθείας, ὅπως εἴθισται τελευταίως νά ἀποκαλεῖται τό μνημόσυνο.

Ἐνα μεγάλο πρόβλημα πού τακτικά παρατηρεῖται εἶναι: α) ἡ υἰοθέτηση τελέσεως μνημοσύνων ξεχωριστά κατά τήν ἴδια ἡμέρα, γνωστών ὡς «ιδιωτικῶν» μνημοσύνων καί β) ἡ ἀπόσπαση τῶν μνημοσύνων ἀπό τόν ἀρραγῆ σύνδεσμό τους μέ τή θεία Εὐχαριστία.

Καί οἱ δύο περιπτώσεις σχετίζονται πρωτίστως μέ τήν ἀπομάκρυνσή μας ἀπό τίς Παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας μας. **Γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἡ ἔννοια «ιδιωτικῆς Θείας Λειτουργίας» ἢ ἀκόμη «ιδιωτικῶν μνημοσύνων» καί μυστηρίων δέν ὑφίσταται.** Ἄρα ἡ υἰοθέτηση μιᾶς τέτοιας νεοφανούς συνήθειας εἶναι ξένη στήν καθ' ἡμᾶς Παραδοση.

Ἡ κοινή τέλεσις τῶν μνημοσύνων καί μάλιστα κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας θεωρεῖται ἐπιτακτική στίς ἡμερές μας πού τά πάντα τείνουν νά ἰσοπεδώσουν τίς Ὁρθόδοξες Παραδόσεις μας. **Ἡ ἀπό κοινοῦ τέλεση τῶν μνημοσύνων τήν ἴδια ἡμέρα καί ὥρα, ἀποτελεῖ πράξη ἀγάπης πρωτίστως πρός τούς κεκοιμημένους μας κι ἔπειτα πρός τούς συνανθρώπους μας.** Ἀκόμη καί ἡ ἀπό κοινοῦ τέλεση φανερώνει καί ὁρατά τήν ἐνότητα τῶν χριστιανῶν πιστῶν μας. Καί σ' αὐτό καλοῦνται ὅλοι οἱ ἱερεῖς-ποιμένες νά βοηθήσουν καταρτίζοντας τούς πιστούς γιά τό ποιᾶ εἶναι ἡ σωστότερη λειτουργική πράξη. Ἐάν πραγματικά λέμε ἐμεῖς οἱ χριστιανοί ὅτι ἀγαπᾶμε τούς ἀδελφούς μας, θά πρέπει καί στό θέμα αὐτό τῆς τελέσεως τῶν μνημοσύνων νά δώσουμε τήν πρώτη θέση στήν τάξη τῆς Ἐκκλησίας ἀκολουθώντας τήν Παράδοσή της. Ἡ κοινή

τέλεση τῶν μνημοσύνων χαροποιεῖ τό Θεό, τούς κεκοιμημένους μας καί ὅλους ἐμᾶς τούς ζώντας. **Ὅπως στό κοινό ποτήριο τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ εἴμεθα ὅλοι μαζί, στρατενομένη καί θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, γιατί νά ἐπιτρέψουμε νά ὑπεισέρονται προσωπικές καταστάσεις καί ἰδιοτελῆ συμφέροντα ματαιοδοξίας κι ἐπιδείξεως στήν τέλεση τῶν μνημοσύνων;** Ὄταν τά μνημόσυνα τά τελοῦμε χωριστά ἀποδεικνύουμε ὅτι δέν ἀγαπᾶμε τούς συνανθρώπους μας τούς ὁποίους συνάμα καί σκανδαλίζουμε καί πώς δέν ἀντιλαμβανόμαστε, οὔτε βιώνουμε τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ πού μᾶς λέει «*ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν*», ὅτι καλλιεργοῦμε τήν προβολή τοῦ ὑλικοῦ πλούτου μας, ὄχι ὅμως καί τοῦ πνευματικοῦ μας, καί τέλος ὅτι μέ τίς πράξεις μας αὐτές ἀπομακρυνόμεθα ἀπό τίς ὀρθόδοξες παραδόσεις μας καί προκαλοῦμε ἔτσι τήν πνευματική καταστροφή μας. **Τέλος, τά μνημόσυνα δέν μποροῦν ποτέ νά τελοῦνται ξεχωριστά ἀπό τή Θ. Λειτουργία τῆς ὁποίας εἶναι ἀναπόσπαστο κομμάτι.** Κι αὐτό, γιατί ὅπως εἶπαμε στή Θεία Λειτουργία καί μέσα στό Ἅγιο Ποτήριο βρῖσκεται σύσσωμη ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἐν οὐρανοῖς καί ἡ ἐπί γῆς.

Ἀκόμη κατά τήν τέλεση τῶν μνημοσύνων πολλοί ἀπό τούς συγγενεῖς του κεκοιμημένου ρωτοῦν, ποιᾶ ὥρα εἶναι κατάλληλη γιά τήν τέλεση τοῦ μνημόσυνου καί ποιᾶ ὥρα οἱ ἴδιοι πρέπει νά ἔλθουν στό ναό κατά τήν ἡμέρα της τελέσεως. Ἡ ἀπάντηση καί στά δύο ἐρωτήματα εἶναι: ὅσο γίνεται νωρίτερα. Δέν πρέπει νά τελοῦμε μνημόσυνο στό ναό κι οἱ συγγενεῖς νά ἔρχονται μόνο κατά τήν ὥρα πού τελεῖται τό μνημόσυνο. Χρειαζέται ἡ ἀπό νωρίς προσέλευση στήν ὅλη τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας ἀναπόσπαστο μέρος τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἡ συμμετοχή στά ἄχραντα μυστήρια. Ἄλλωστε κατά τήν Θ. Λειτουργία, ἀρχῆς γενομένης ἀπό τῆς Ἱερᾶ Προσκομιδῆς καί στό ἐξῆς, μνημονεύεται συνεχῶς τό ὄνομα τοῦ κεκοιμημένου. Καί εἶναι παράλογο νά ἔρχονται φίλοι καί γνωστοί στό μνημόσυνο, γιά νά προσευχηθοῦν καί νά ἀπουσιάζει ἡ προσευχή τῶν ἄμεσων συγγενῶν.

Τέλος ἡ λύση τοῦ προβλήματος δέν ἔγκειται μόνο στήν ἐκκλησιαστική διοίκηση ἢ ὁποία κατά καιρούς προσπαθεῖ μέ διάφορα ἐγκύκλια ση-